

T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ YAPAY ZEKÂ POLİTİKA BELGESİ

1. Amaç ve Kapsam

T.C. Maltepe Üniversitesi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme-proje-yayın ve yönetimde yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin verimli, güvenli, sorumlu ve etik değerlere dayalı bir şekilde kullanımını sağlamayı amaçlamaktadır. Üniversitemizin çalışanlarının, öğrencilerinin; eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, yönetim ve toplumsal/kamusal katkıya ilişkin iş ve işlemlerinde bu bağlamdaki bilinçli kullanımı teşvik etmek, verimliliği artırmak üzere ve öğrencilerin, akademik ve idari çalışanların YZ ve dijital okuryazarlığını geliştirmek amacıyla kullanılması esastır. Üniversitenin YZ kullanımını içeren bu politika tüm iç paydaşlar için, gerekli durumlarda dış paydaşlara yönelik tüm hizmetler için de geçerlidir.

Politika, Yükseköğretim Kurulunca (YÖK), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunca (TÜBİTAK) yayımlanan YZ kullanımına dair etik rehberler ve düzenlemelere dayalı olarak ve Türkiye Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021- 2025, OECD, G20, AB, UNESCO tarafından belirlenen ilkeler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

2. Temel Değerler

T.C. Maltepe Üniversitesi YZ'ye ilişkin tüm faaliyetlerinde doğrudan ya da dolaylı olmak üzere, insan odaklı, insan haklarına ve doğa haklarına dayalı eylemde bulunmayı, şeffaf, dürüst, özenli, adil olmayı, mahremiyeti korumayı, hesap verebilir olmayı, sorumlu davranmayı ve bu temel önceliklere dayalı olarak, demokratik değerler eşliğinde hukukun üstünlüğünün korunmasını ve geliştirilmesini, tüm canlıların birbirleriyle ve doğal çevreyle uyum içinde yaşamlarını sürdürmelerine katkıda bulunmayı önceler.

3. Temel İlkeler

T.C. Maltepe Üniversitesi eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme-proje-yayın, akademik yönetim faaliyetlerinde ve toplumsal/kamusal katkı alanlarında YZ araçlarının etik kullanımını teşvik eder. Bu faaliyetlerde YZ, verimliliği artırmak için kullanılacağı gibi, Üniversitenin etik nitelikli amaçlarına ulaşmasına katkı sağlayacak biçimde de kullanılır.

YZ kullanımında Üniversite sisteminde bulunan kişisel ve/veya kurumsal verilerin güvenliği ve gizliliği ön planda tutulacaktır. Kurumsal ve kişisel verilerin işlenmesinde ilgililerden onay alınması esastır. Gizli bilgi veya belgeler YZ araçlarına yüklenmez. Kişisel ve hassas veriler kullanım öncesinde anonimleştirilerek mahremiyet ve gizlilik ilkelerine uygun olarak işlenir. YZ kullanımı açıkça beyan edilir; ayrıca YZ katkısı açıkça belirtilir.

Üniversitenin öğretim elemanları, öğrencileri ve idari personeli YZ kullanımındaki temel değerler ve etik ilkeler konusunda bilgilendirilir.

Bu kapsamda, Üniversite tarafından belirlenen ve ilan edilen güvenli platformların kullanılması zorunludur.

YZ sistemlerinin sürekli bir biçimde izlenmesi ve denetlenmesi sağlanarak, uygulamalarının olası risklere karşı öngörülü olarak yönetilmesi sağlanır.

YZ araçları, hipotez geliştirme, tartışma, yorumlama ve uygulama gibi faaliyetler içeren akademik uzmanlık gerektiren süreçlerde ancak destek amacıyla kullanılabilir; bu türden iş ve işlemlerin tamamen YZ'ye devredilmesi yasaktır. YZ kullanımı araştırmacının temel katkısını ortadan kaldırıcı nitelikte olamaz.

YZ kullanımında insan odaklı uygulama ve bu bağlamda insan gözetimi ve denetimi esastır ve nihai kararı kullanıcı verir. YZ kullanımıyla elde edilen içeriklerden doğan sorumluluk tümüyle kullanıcıya aittir.

T.C. Maltepe Üniversitesinde YZ kullanımının çerçevesi ve sınırları 6698 sayılı KVKK, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca belirlenmektedir. Tüm kullanıcılar bu düzenlemelere uymakla yükümlüdür.

YZ içeren araştırma faaliyetlerinde Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber esas alınır.

T.C. Maltepe Üniversitesi tüm iç paydaşların YZ ve dijital okur yazarlık becerilerini artırmak yönünde gerekli çalışmaları planlar ve yürütür.

4. YZ Politikası İzleme ve Danışma Organı: Yapay Zekâ Komisyonu

YZ politikasını belirlemek, değerlendirmek, izlemek, geliştirmek ve bu kapsamda önerilerde bulunmak üzere Yapay Zekâ Komisyonu (YZK) oluşturulur.

YZK öğretim elemanı, idari personel ve gerekli görülmesi halinde öğrenci ve dış paydaş temsilcilerinden oluşur. YZK'nın görev, yetki ve sorumluluklarıyla çalışma usul ve esasları Yapay Zekâ Komisyonu Çalışma Yönergesi aracılığıyla düzenlenir.

5. Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinde YZ Kullanımı

YZ eğitim-öğretim faaliyetlerinde destekleyici bir araç olarak kullanılabilir. Bu kapsamda öğretim elemanları YZ'nin araç olarak kullanım sınırları ve ne şekilde kullanılabileceğini ders izlencesinde belirtebilirler. Ders izlencesinde açıkça belirtilmediği sürece YZ araçları kullanılamaz.

Öğrenciler, öncelikle YZ kullanımına ilişkin etik ilkeler ve yasal sorumluluk doğurabilecek durumlar hakkında bilgilendirilir. Öğrenciler YZ araçlarının kullanımı sonucunda elde ettikleri çıktıları başvuru kaynaklarıyla açıkça olarak ilişkilendirirler. Böyle bir yol izlenmediği takdirde, bu türden bir kullanım etik ihlal ya da intihal olarak değerlendirilir.

YZ kullanan öğrencilerin kullanımının temel ilkelere dayalı olup olmadığı denetlenir. Bu kapsamda YZ'ye verilen komutlarla YZ'nin verdiği yanıtlar ve elde edilen çıktıların çalışma kapsamında ne şekilde değerlendirildiği ek olarak belirtilir.

6. Araştırma-Geliştirme Faaliyetlerinde YZ Kullanımı

Araştırma-geliştirme-proje-yayın faaliyetlerinde YZ destekleyici bir araç olarak kullanılabilir.

YZ araçlarının kullanımına ilişkin olarak Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber ve TÜBİTAK'ın Destek Süreçlerinde Üretken Yapay Zekânın (ÜYZ) Sorumlu ve Güvenilir Kullanımı Rehberi uygulanır.

Araştırmalarda ve tüm akademik çalışmalarda veri yönetim planı oluşturulur. Araştırmalarda ve akademik çalışmaların tümünde YZ araçlarının kullanılması durumunda, bu kullanımın hangi yöntem eşliğinde yapıldığının belirtilmesi zorunludur. Böyle bir yol izlenmediği takdirde, bu türden bir kullanım etik ihlal ya da intihal olarak değerlendirilir.

Bu kapsamda YZ'ya verilen komutlarla YZ'nın verdiği yanıtlarla elde edilen çıktıların çalışma kapsamında ne şekilde değerlendirildiği ek olarak belirtilir.

YZ sistemlerine kişisel veri ya da hassas veri niteliğindeki veriler yüklenmeden önce söz konusu veriler anonimleştirilir.

YZ kullanılarak elde edilen çıktılar yanlış veya yanıltıcı olabileceğinden elde edilen tüm YZ çıktılarına ilişkin kalite denetimi yapılır ve bu yolla YZ çıktıları doğrulanır.

7. İdari ve Yönetişim Faaliyetlerinde YZ Kullanımı

YZ idari faaliyetlerde verimliliği artırmak, iş ve işlemleri daha etkili hale getirmek için kullanılır.

Veri güvenliği ve gizliliğinin de sağlanmasına yönelik gerekli teknik ve idari önlemlerin alınması esastır.

Önemli idari kararlar YZ ile desteklense dahi her zaman insan denetimine tabidir. Üniversite tarafından onaylanmamış YZ platformlarına kurumsal veri yüklenmesi yasaktır.

T.C. Maltepe Üniversitesi Öğrenme ve Öğretme Uygulama ve Araştırma Merkeziyle, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezinin yanı sıra, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı YZ kullanımı konusunda ilgililere gerekli desteği sağlar.

8. Uygulama ve İzleme

Bu politika metni, T.C. Maltepe Üniversitesinin YZ kullanımına ilişkin tüm faaliyetlerinde geçerlidir ve düzenli olarak, belli aralıklarla gözden geçirilir. YZ kullanımına yönelik denetimler yapılır ve ihlal durumunda gerekli önlemler alınır. Üniversitenin Yapay Zekâ Komisyonu bu politikanın uygulanmasını izlemekte birinci dereceden sorumludur.